

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ EPERJESI SZÉCHENYI - KÖR KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda: főutca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Ide intézendő minden előfizetés, hirdetmény és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben hához küldve:

Egy évre . . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . 2 " "
Negyedévre . . . . . 1 " "

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapestben és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

HIRDETÉSI DIJ:

háromhasabos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyíltér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmertetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

Eperjes, september 4-én.

Évtizedek óta nem volt városunkban oly mérvű építkezési kedv tapasztalható, mint ezidén.

Építkezünk a főutcán, a magyar utcán, építkezünk a külvároson, mindenütt. S ez kétségtelen jele annak, hogy haladunk.

Ha valaki egy régi, ronda házat lebont s annak helyén kisebb-nagyobb költséggel egy újat, szebbet és kényelmesebbet épít, ez annak a jele, hogy megkedvelte a helyet, hogy bizik — ha talán csak ösztönszerűleg is — de bizik azon város jövőjében, melyben új házat emel. Ha ily eset csak egy fordult volna elő, azt talán szeszélynek lehetne tulajdonítani, de mikor látjuk, hogy ugyszólván mindenki igyekszik épületét csinosítani, kényelmesebbé tenni, akkor lehetetlen félreismerni azt, hogy ez egy áramlatnak eredménye, mely az álló vizet mozgásba hozza, frissíti s élénkséget teremt.

S ezért kedvező jelként kell az építkezési kedv emelkedését fogadnunk s örömmel üdvözlönnünk azt.

Egyéb jó oldalai mellett kiemelendő az is, hogy ezen megindult áramlat különféle tapasztalatok szerzésére nyújtott alkalmat. Itt is, ott is tanultunk egyet-mást s meggyőződésére jutottunk annak, hogy vannak nálunk hiányok, melyeket pótolni kell, annál is inkább, minthogy az különös erőmegfeszítés nélkül történhetik.

Tapasztaltuk különösen azt, hogy kézműveseink legnagyobb része nem képes versenyezni az idegenekkel, mert nem állanak a szakképzettség azon fokán, melynélfogva a haladott kor igényeinek megfelelően.

Tapasztaltuk különösen azt, hogy az iparos szakoktatásnak ugyszólván teljes hiánya mennyire zsbasztja a legjobb törekvést s mily akadály a előhaladásnak.

E körülmény magára ragadta a városi pénzügyi szakosztály figyelmét, mely a városi rajztanoda ujonnan való berendezésének kérdésével foglalkozott s annak kebelében is egyhangulag azon nézet lépett előtérbe, hogy bizony nagy szükségünk volna egy jól szervezett ipartanodára, mert az iparos szakoktatás hiányának kell tulajdonítanunk azt, hogy iparosaink túlnyomó része a köz- és üzleti életben olyannyira szükséges alapismereteknek még legnélkülözhetetlenebb elemeiben sem bírnak jártassággal; sokszor irni, olvasni sem tudnak, ugy hogy a tovább fejlődésnek, haladásnak ilyeneknél a dolgok természeténél fogva még feltételei is hiányzanak.

A szakosztály tehát belátta egy ipartanoda felállításának fontosságát s el is határozta, hogy a közgyűlés figyelmét e tárgyra felhívja. Bár azonban mostani körülményeink között egyelőre nem igen lehet kilátásunk az eszme megtestesítésére, mindazonáltal el kell ismernünk, hogy az első lépés ez irányban meg van téve, akkor, a midőn annak szükségét a közgyűlésben hangsúlyozzuk.

Ipartanodánk tehát egyelőre nem lesz, de mégis történt valami a mi iparosaink szakszerű kiképzésének hathatós emeltyűjét és tenyezőjét képezendi. S ez a városi rajziskola korszerű beendézése.

A pénzügyi szakosztály a közgyűlés által nyert ez irányban megbízáshoz képest tárgyalás alá vette a kérdést s azt találta: először, hogy a szakszerű rajzolásban való jártasság egy kőművesre, ácsra nézve mulha-

tatlan kellék s másodsor, hogy a városi rajztanoda jelenlegi állapotában nem felel meg a kor fokozott igényeinek s nem képes megoldani azon feladatot, melyet iparosaink s így közönségünk érdeke is eléje szab.

Hogy pedig ez így van, ennek okát a tanítás, az oktatás hiányaiban kell keresnünk. A szakosztály tehát szükségességnek látja, hogy első sorban ez irányban tegyünk lépéseket.

Vannak itt azonban körülmények, melyek okvetlenül kell hogy figyelembe jöjjenek. A rajztanári állomással összekötött javadalmazás ugyanis oly csekély, hogy ezen az áron lehetetlen oly tanerőt megnyernünk az ügynek mely az igényeknek megfelelően.

Az első teendő tehát, melylyel az e téren célba vett reform magát szembesítve látja, az, hogy a rajztanári állomást akként javadalmazzuk, hogy ez által egy fiatalabb, arra való szakembert nyerhessünk, ki képes lesz az ipényeknek minden irányban megfelelni.

A városra e szeriut az eddiginél okvetlenül nagyobb teher fogván e cimen hárulni, az érdekeket akként össze kell egyeztetnünk, hogy egyttal egy másik rég érzett szükségét is pótoljunk.

Midőn az erdőmesteri állomás megürült, szóba hoztuk, hogy jó lenne ez állomást egy építési vagy mérnöki állomással összekötni.

Időközben azonban szentesítést nyert az új erdőtervény, melynek határozmányai ily irányu intézkedést kizárnak.

Kifejtettük akkoron, mily szükségünk volna — kivált egy szakképzett építésre, ki a hatóság véleményező s tanács-adó szakközvege volna s építkezési ügyekben az annyira szükséges ellenőrzést gyakorolná. Másrészt a

TÁRCA.

Szegény Pali!

(Folytattaás).

— Jól van! tehát halljad! — mondá. — Tudod, hogy én, mint egyik tartalékos tisztje a Rodich ezrednek, szintén mozgósítva lettem; . . . le kellett mennem Boszniába! Hej! itt olyat ütött az asztalra, hogy én — mint afféle békeszerető ember — nem lévén hozzászóvka ily hangokhoz, szinte felugrottam s ijedtemben két pohár bort találtam lehörpenti, — egy helyett! — hej! folytató — az a berlini congressus! . . . mért nem ütött le a menkö abba a házba, a hol együtt ültek?! Akkor nem irták volna alá azt a szerződést . . . én se mentem volna le Boszniába . . . s a feleségem is itt lenne!

... Micsoda? . . . azt mondod, hogy nem igaz? — pedig egy szót sem szóltam! már láttam, hogy nincs helyén az esze; . . . ugy nézet rám, mintha el akart volna nyelni!

Igyál barátom! — ittam biz én, nem kellett engem kétszer kinálni; különben is a második palack közepe táján jártunk már! . . . ígyál no! hisz jól tudod, hogy

„Borban a bú elnyészik, él a kedv,
Nincs a földön gyögyerőre több ily nedv!“ . . .
ugy-e, hogy igaz? . . . Hahaha!

Féltém közbeszólni; — Pali csakugyan örült volt.

— Hej! barátom, az a Mari; . . . az a Mari! folytató nagyot sóhajtv.

Erre a szóra ugy éreztem, hogy a hideg ráz! . . . Az én menyasszonyomat is Marinak hívták!

— S tudod-e Feri pajtás, hogy mit hagyott emlékebe a feleségem?

— Mit?

— Nézd barátom! ezt —

Egy golyót mutatott s vad kacajjal folytatá!

— Ugy-e milyen szép gömbölyű? haha! —

az ő arca is ilyen gömbölyű volt! . . . s az a szép piros arc ide bujt; — a szivére mutatott. — E kis golyó is gömbölyű, csak hogy nem piros, hanem fekete! . . . Hát ha ez a kis fekete ördög is bebujnék ide? — ismét a szivére mutatott — mi lenne akkor?

— Ugyan ne gyerekeskedjél már Pali!

Rám sem hallgatott!

— Igen, . . . mi lenne akkor? . . . nem tudod?

no én megmondom. Hát megölné azt a másik piros ördögöt, — a ki a szivemet ölte meg! . . . hahaha! Ez a szép vadászat volna!

Kezdtém magam rosszul érezni!

— Még valamit mondott a feleségem, hogy tegyem meg! . . . s én meg is teszem! — folytató Pali — . . . tüstént megmondom néked, hogy mit; csak a másik szobába megyek.

Felkelt s oda ment, majd mormogva, majd kacagva keresett ott valamit.

— Feri, ide hallgass! — kiáltá Pali rövid idő mulva — azt mondta a feleségem, hogy lőj-jem meg magam!

A gyilkos fegyver eldurant!

Mire oda rohantam már késő volt! . . . Ott feküdt vérében, egy sebbel szive tájékán!

Szegény Pali!

Minden jó kedvem elment azóta; — a temetésén ugy sirtam, mint egy gyermek!

Semmisem bántott annyira azonban, mint az, hogy nem tudhattam meg, hogy mi volt tulajdonképen oka halának!

III

Egy éve annak, hogy szerencsétlen Pali barátom a temetőben nyugszik!

Már nem is gondoltam arra, hogy mi okozhatta tulajdonképen halálát; — midőn a véletlen kezembe szolgáltatva az adatokat.

Lakást változtattam.

A sors épen azon lakásra vezetett, a hol egy évvel azelőtt barátom oly tragikus módon vett véget életének.

Egy napon, midőn szerény reggelim után szobámban sétálgattam, szemembe ötlék egy, olyan kis ajtóforma, melyet már alig lehetett észrevenni, annyira be volt vonva mésszel, a sok meszelésnek következtében . . . Oda megyek, vizsgálom közelebbről, . . . próbálgattam kinyitni, de sehogysem lehetett; . . . felhívtam a háziestérnet.

— Nincs ehhez az ajtócskához kulcsa? kérdém tőle.

— Bizok ahhoz nincs! felelé. . . Volt, hanem most egy éve, mikor az az ur itt agyonlötte magát, elveszett! azóta pedig csak ugy áll! . . .

— Jól van; elmehet.

Abban maradt az egész, — de engem mindig bántott a gondolat, hogy, ki tudja? nem lesz-e ott valami? . . .

S egy napon engedve kíváncsiságomnak, kifestítettem az ajtócskát.

Csakugyan nem csodáltam. Egy kis füzet volt benne, melyre ez volt írva: „Napló. N. P.“

Világos! . . . mindjárt rájöttem az N. P. be-tükről, hogy az Pali naplója.

Átolvastam, s oly keserű csalódásra jutottam, hogy örökre elment a kedvem a nősüléstől!

Ime itt közlöm boldogult barátom naplójának azon részét, melyből rejtélyes halálát kimagyarázhatjuk. —

(Vége köv.)

közönség maga is érzi egy szakfériu hiányát annyira, hogy előforduló esetekben — minők ugyszólván naponkint akadnak — legtöbbnyire idegen erőkhöz kell folyamodnia.

Hangsúlyozva lön ezen szükség a szakosztály kebelében is, mely alkalmoszerűnek tartja oly javaslatot terjeszteni a közgyűlés elébe, hogy a városi szervezeti szabályzatban különben is rendszeresített s csak egyelőre betöltetlen hagyott építési állomás akként betöltessék, hogy a megválasztandó építész egyuttal a rajztanári teendőket is teljesítse.

Ekként nyere a város hatósága egy megbízható szakközveget, az iparos rajztanoda egy képzett tanerőt s a közönség is egy szakfériut, ki az eddigi hiányt pótolandja.

Az építész évi fizetése 600 frtot tenne s azonkívül megfelelő tűzifa-járandósággal javadalmaztatnék, önkényt értetvén, hogy az építész magányakarlatot folytathatna.

A szakosztály ez iránybani javaslata a mai közgyűlésen fog tárgyalás alá kerülni s részünkről azt hisszük, alig szenved kétséget hogy közönségünk jól felfogott érdekében el is fog fogadtatni.

Füredi levelek,

(Vége).

Balaton-Füred, 1879 augusztus 22-én.

De csábitóbb, ellenállhatlanabb mindezeknél és egyedül feledhetetlen minden itteni élvezet között az a bűvös bájos hatás, a melyet a Balaton a maga egyszerű fönségében gyakorol szemlélőjére; nem csoda tehát, ha a nap minden szakában, bármilyen kinálkozzék is a fürdőben, nagy számmal láthatni csendes sétálókat, kik a tóparton meláznak, vagy könyvvel kezükben a lócák egyikén foglaltak helyet, hogy — ne olvassanak, hanem könyvük helyett a Balaton tündéreiivel társalogjanak. Többször megkísértettem párhuzamot vonni a tenger s a mi magyar tengerünk, a Balaton benyomása között. Ez a párhuzam természetesen igen sok és nagy különbséget tüntet föl. A Balaton vizének színe kevésbé közelíti meg a zöldet, mint a tengeré; e mellett mozgása, zugása kisszerűbb, inkább csak időnkinti, kevésbé benső, mint inkább külérők hatását hirtető, — egy szóval: a Balaton nem tud a tenger nyelvén beszélni! még háborgása alatt is nélkülözi az árapály játékaának igéző benyomását a part felé torló hullámok menydörgő rohanását, hirtelen csattanását s azután elhaló zúgását, — melyet leírni ép oly kevésbé lehet mint elképzelni annak, a ki soha nem látta. S végre még egy főkülömbőség: a Balaton szemlélője nem áll az a nyomasztó és mégis fölemelő érzés hatása alatt, melyet a végtelenség képzete idéz fel bennünk; magyar tengerünk partjai mindenütt, bár csak keskeny földszállag gyanánt, láthatók, annál is inkább mert a tó hosszát a szem a tihanyi felszíget miatt át nem tekintheti. Csak ha hajón menve Tihany és a somogyi partok között a tó keskeny szorosára nézünk, ott nem látjuk a viztükör határát, s hasonlóképen ha reggel, mikor még a nap nem áll magasan a láthatár fölött, s visszfénye a vizk peremén vakító aranyat hint el, ott, azon a darabon eltűnik a part s a szemlélő egy percre azt hiszi, hogy a szabad tengerrel néz szembe.

Azonban a maga korlátolt világában is ezer-nyi változatu, mindig mozgó élet színhelye a Balaton; a napjában kétszer érkező és induló hajó a fürdőközönség legnagyobb részét a révhez gyűjti; reggelentint a rákászó gyermekek vagy egy horgászó sportsman mulattatja a parton ülőket, később az uszoda előtti tarka csibongás, délután egy-egy Tihanyba kiránduló csolnak vonja magára a figyelmet. És ehhez járul a habok folytonos játéka, a nap változó szaka szerint megjelenő színvályutak, a napsugarak rezgő csilláma a vizsikon, mely tünemények leginkább alkonyatkor elbájoló, mikor már a partmenték homályba borult s a távolban és a tihanyi hegyeken még a leáldozó nap sugarai rózsaszínben játszanak. Ilyenkor térnek vissza utjokról dagadt vitorlakkal a halászbárkák, a tihanyi part felől egy-egy ladik közeledik, a mint orral a néző felé fordul, s evezői üttemre emelkednek, úgy néz ki, mint valami óriás vízi bogár, mely hosszú csápjait mozgatja; később a part felé is csönd borul, csak itt-ott csattan meg a tó homályában egy evező, néha egyik másik bárkáról felhangzik a halászlányok dala, — hangjai oly mélabusan rezegnek a vizen.

És mégis a ki a Balatont csak Füred felől látta, az nem ismeri látképének egész varázsát. Tihany felől kell azt látni, hogy átértsük és át-érezzük mindazon regéket, melyekkel a nép költészet szötte körül e vidéket, s melyek tulajdonképen csak e vidék költői varázsának születtei. Fenn, a szédítő meredek szirtfokon, a hol a régi tihanyi templom szürke falai daczolnak évszázadok óta a száguldó viharral, itt áttekinthetjük a fölséges tavat egész nagyságában, láthatjuk a part felé toló hullámok tájékgörűit és halljuk a víz rejtélyes zugását, mely a kolostor csöndes ablaká-

ból hallgatva hasonlít egy bús, de már szenvedélytelen kebel mély, csöndes sóhajához.

A tihanyi templom ajtájához érkezőt rögtön körül fogja a parasztgyermek egész serege „kecskekörmet“, uri „fökötöt“, „békateknőt“ s a parton található egyéb nevezetességeket kínálva oly toladó versenyzéssel, hogy az érkező vendég alig tud lábán megállani. Ha ezeket leráztuk nyakunkról, a templomszolga vezetése alatt az apát-sági templomot járjuk be. Mindjárt feltűnik az emeletes szentély, melyhez meglehetősen magas lépcsőzet vezet föl. Ezen szentély alatt van a régi templom, a mostaninak katakombája az épület legnevezetesebb része, mely még a kereszténység küzdelmes éveiben, mintegy 800 év előtt keletkezett, s mely mint mondják boltozata, pillérei és oszlopaival együtt a sziklából van kivésve; a lejárt keskeny lépcsőjétől jobbra függélyesen a falba van illesztve egy egyszerű, hosszukás sirkeszt, melynek nehézkes, kezdetleges vésete hirdeti korát, E sarkó nem visel felirást, de a történet és a néphagyomány láthatatlan betűket vésett belé, melyek előtt megilletődve áll meg a vándor: egy király sirját rejti e kő. Szegény András! mikor Henriknek Pozsonynál elűlyesztett hajói és szétvert hada neked juttatták a diadalt s te örömmámorodban az Istenségnek hálaáldozatul e templomot emeltd, nem hitted volna, hogy egykor megtört agg tested a vesztett testvér-csatában fölötté elrobogó mének patkói alatt fog elvérezni s itt e szent lak mélyében inuland porladásnak!

Az új templom hajója alatt sirbolt terület; mikor azt kérdeztem a templomszolgáltól, vajon a szerzetesek ezt a sirboltot használják-e? temetkezési helyül, azt felelte, hogy az ötvenes évekig használták, most azonban már künn a temetőben „a publikumhoz“ temetkeznek. Érdekes a sekrestye, melynek renaissance stílusban nagy műgonddal készült egész berendezését egy bencés fráter faragta. A sekrestye a templom hajójából éjszak felé szögellik ki s fala a templommal zugolyt képez, melyben az e szabad magasban féktelen erővel rohanó széláramlat megtorlódik és örvényzik; soha a szelet oly csodás fantastikus hangon énekelni nem hallottam, mint e zugban; ez a rejtélyes zene annyira illet a templom komor magányához s az ablak előtt elterülő látvány igéző nagyszerűségéhez.

A kolostor maga nem imponáns csarnokok és visszhangos folyosók sem a sötét komorság benyomása, hanem inkább csöndes békéje által hat a kedélyre; kis udvarát mosolygó virágos kert foglalja el. Könyvtárának gyöngye a tihanyi codex, egy 16 század elején készült nyomtatott betűket utánzó kézirat, minőt csak egy szerzetesi cella csöndjében teremthet a vallási buzgalom fáradhatlansága; tartalmát szent beszédek képezik, lemásolása volt Rómer Flóris első merituma hazai régészetünk terén.

Ugyanazon gyermekcsoport, mely a templomajtó körül rohant meg, kísér el a híres tihanyi visszhanghoz is; a gyermekek az utazó előtt szaladnak, fiuk leányok vegeesen, egész sereg, némelyik oly picit, hogy alig tud a többi után tipegni. Az ugynevezett „Attilavár“ lejtőjéhez érve, egy sorban fölállnak s arccal a templom falai felé fordulva rákérdenek chorusban kiáltozni a visszhangnak.

„Szép a tihanyi kilátás, de nehéz a feljárás — éljen!“

Ha a visszhang a szél miatt elmarad, ingerkedő kérdésekkel csalogatják. A templom és sekrestye falai adják vissza a hangot, néha 15 szótagot egymásután, érthetően s oly csodás ijesztően hangzik az, mikor a szél valamely mondat közepét elkapja, s azután utólja elkéssetten hangzik fel, — olyan az mintha ama rideg falak felől egy örült ember kiáltozna vissza a kérdezőnek. . . Csakugyan a visszaverődő hang az, vagy ezen a bűvös bájos vidéken hol a valóság oly regeszzerű, el szabad hinni a mit a monda beszél? hogy az Horka, az elátkozott királyleány ezüst csengésű hangja, az-é a Horkaé, a ki fájdalomában, haragjában holtan rogyott le, mikor férjét a szélár a mely Balatonba sodorta? mikor az aranyszörű kecskenyáj égető szomjótól üzetve bősztülten rohant a vizhez, hogy ott veszszen s most csak körmeit hányják ki, a habok? A mit Kamór, a Bakony varázsa átkában mondott beteljesült: elvesztek a büszke Thur és Horka, de Kelén és Helka boldogok lőnek, Sió pedig a Balaton tündére feje kigyói helyett visszanyerte szép aranyhaját, mert a rajta nyugvó átok alól megváltotta a hü szerelem. . .

A merre néz a szem, minden felé a monda alakjaival találkozik: Balaton — Sió, — a távol ködében Badacson, Csobáncz, Tátika — mindegyik egy-egy regét vagy érzékeny lovagtörténetet beszél el, s mindegyik azon költőknek dicsőségét hirdeti, a kinek nevében halhatatlanná lett a magyar lovagkor is: a Kisfaludy Sándoré!

Oly szép a regék világa, oly nehéz a visszaterés a prózai valóba; pedig minden erre készlet, ha — nem állunk többé a tihanyi szirtfokon, de idebenn ülünk új fürdőházi szobánkban, melynek kilátása ugyan elragadóan szép, de mely nagyonis környezve van, a világ mindennapi bajával. Ablakomból látom Kisfaludy szobrát, látom a hegyeket, melyekről szólottam, de lenn a gyógytérnen hemzseg a 19-ik század élete, hármás trombitászó hirdeti, hogy ma este tombola lesz a nagy vendéglőben, és a kávéház felől áthallatszik Bi-

zony rekedt hangja, — bizonyosan a pincéreket szidja.

Régi dolog, hogy mindennek el kell mulnia egyszer és megbocsáthatlan hibája kedélyünknek, hogy csak a szépnek elmúltát fájjalja. A lovagok kora letűnt s jött helyébe az iparlovagok kora; ez is véget fog érni egyszer, mert így kívánja a világ járása.

Különfélék.

A városi képviselőtestület ma, azaz szeptemberhő 6-án d. u. 3 órakor közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő.

A városi pénzügyi s gazdasági szakosztály jelentése az 1877. és 1878. évi városi kórházi számadások átvizsgálásáról.

Ugyanannak jelentése a városi rajziskola korszerű berendezése tárgyában.

A városi tanács bejelentése a borkuti lövöldének a houvédesség részére történt kibérlése tárgyában.

Ugyanannak a „fekete sashoz“ címzett épület bontása alkalmával fölaltalt 10 db. régi ezüst kanálnak a városi levéltárban való elhelyezése iránti véleménye.

Ugyanannak válasza Szentandrassy Lajos közgyűlési tag által az erdei kárák iránt intézett kérdésekre.

A közigazgatási bizottság határozata az Eperjes és Sebes közti ut emelése iránt.

Az 1878. évi felülvizsgált házi pénztári számadások.

A városi tanács által a koldulás megszüntetése tárgyában bemutatott szabályzat-tervezet.

Pletényi Endre v. képviselőnek ugyanezen tárgyra vonatkozó javaslata.

Major Róbert folyamodványa a v. polgárok sorába való felvétel iránt.

Laczko Rezső pénztári tiszt hasonló folyamodványa.

Meghívás. A működni megszünt eperjesi dalárda vagyonának átvételére kiküldött bizottság megbízásában eljárván, az arról felvett jegyzőkönyvet s tárgyjegyzéket a polgármester urnak bemutatta.

Felhivatnak tehát a t. tagok, miszerint a feloszlás iránti véghatározat hozatala céljából f. é. szeptemberhő 14-én a városi tanácssteremben d. e. 10 órakor tartandó közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek.

Horváth József nagyhirű cimbalmos tegnap a Berger-szállodában hangversenyzett s ma a Vadászútról fog játszani. Játéka nagyszerű. Igen érdekes a művész zenealbuma is.

Irodalom. Mehner Vilmos budapesti könyvkereskedőnél megjelenő „Képes lapok“ 22. füzeté következő változatos és érdekes tartalommal jelent meg: A bosszú. Beszély. Brankovics Györgytől. (Folytatás). Egy hang. Elbeszélés. Irta Jensen Vilmos. Velencei légyott. Az olasz népköltészetből. Kuliffay Ede. Egy öreg ház. Pasqué Ernő beszélye. Egy remes éj. Amerikai történet. Ausztrália és a sydney-i világ-kiállítás. A természet koncertjéből. Radan nyomán Kemeny Kálmántól. A gyümölcs-átherek. Heyer Gusztávtól. Az új kalap. Napoleon Lajos herceg temetése. A trichin. Tanulságos história. Krokodil-vadászat Uj-Granadában. A kalapácsal. Különfélék. Apróságok. Sakkalány. Gondolatok. Szerkesztői üzenetek. Képek. Az új kalap. Velencei légyott. Napoleon Lajos herceg halála. Napoleon Lajos hg holttestének feltalálása. Napoleon Lajos hg temetése. Krokodilvadászat. A kalapácsal. A trichin (több kép).

Eperies, den 4. September.

In der vorigen Nummer haben wir die Aufgabe in einigen großen Zügen kennzeichnet, welchen sich unsere landwirthschaftlichen Vereine angeht des bereits sich verförpernden Landes-Boden-Kredit-Institutes für Kleingrundbesitzer, gegenüber befinden.

Wir haben auch den Zweck und die Organisation der geplanten Vorshuß-Vereine, welche die Hauptorgane des Institutes in der Provinz sein werden, besprochen und war schon auch aus diesen flüchtigen Skizzen zu entnehmen, daß das genannte Institut um so wirksamer und segensreicher wird seine Thätigkeit entfalten können, je ausgedehnter der Kreis sein wird, welchen das Kredit-Reg umfassen wird.

Es unterliegt keinem Zweifel, daß sich die Kreditverhältnisse unserer Kleingrundbesitzer, die am meisten Ursache haben über die vorhergehenden Zustände sich zu beklagen und denen in erster Reihe an die Hand gegangen werden muß, allmählig wieder emporblühen wird.

Um aber dem Institute, dessen Aufgabe dieses ist, den Weg zu ebnen und seine Wirksamkeit auf ein möglichst weites Gebiet auszudehnen, ist es nothwendig, daß die Grundideen des Institutes allgemeine Verbreitung finden und populär werden. Wir halten aus diesem Gesichtspunkte für unsere Pflicht hiezu nach Kräften beizutragen und nehmen den Faden dort auf, wo wir ihn leithin fallen lassen und wollen bei dieser Gelegenheit unserm Versprechen gemäß, die innere Gliederung, Einrichtung und Betriebsthatigkeit der geschilderten landwirthschaftlichen Vorshuß-Vereine besprechen.

Wir haben erwähnt, daß Mitglieder der Vorshußvereine Anleihen kontrahiren können.

Solche werden ertheilt:

közönség maga is érzi egy szakférfi hiányát annyira, hogy előforduló esetekben — minők ugyszólván naponkint akadnak — legtöbbször idegen erőkhöz kell folyamodnia.

Hangsúlyozva lön ezen szükség a szakosztály kebelében is, mely alkalmoszerűnek tartja oly javaslatot terjeszteni a közgyűlés elébe, hogy a városi szervezeti szabályzatban különben is rendszeresített s csak egyelőre betöltetlen hagyott építési állomás akként betöltessék, hogy a megválasztandó építész egyuttal a rajztanári teendőket is teljesítse.

Ekként nyere a város hatósága egy megbízható szakközvető, az iparos rajztanoda egy képzett tanerőt s a közönség is egy szakférfiut, ki az eddigi hiányt pótolandja.

Az építész évi fizetése 600 frtot tenne s azonkívül megfelelő tűzifa-járandósággal javadalmaztatnék, önkényét értve, hogy az építész magányakarlatot folytathatna.

A szakosztály ez irányban javaslatát a mai közgyűlésen fog tárgyalás alá kerülni s részünkről azt hisszük, alig szenved kétséget hogy közönségünk jól felfogott érdekében el is fog fogadtatni.

Füredi levelek,

(Vége).

Balaton-Füred, 1879 augusztus 22-én.

De csábitóbb, ellenállhatatlanabb mindezeknél és egyedül feledhetetlen minden itteni élvezet között az a bűvös bájos hatás, a melyet a Balaton a maga egyszerű fönségében gyakorol szemlélőjére; nem csoda tehát, ha a nap minden szakában, bármilyen kinálkozzék is a fürdőben, nagy számmal láthatni csendes sétálókat, kik a tóparton meláznak, vagy könyvvel kezükben a lócák egyikén foglaltak helyet, hogy — ne olvassanak, hanem könyvük helyett a Balaton tündéreivel társalognak. Többször megkísértettem párhuzamot vonni a tenger s a mi magyar tengerünk, a Balaton benyomása között. Ez a párhuzam természetesen igen sok és nagy különbséget tüntet föl. A Balaton vizének színe kevésbé közelíti meg a zöldet, mint a tengeré; e mellett mozgása, zugása kisszerűbb, inkább csak időnkinti, kevésbé benső, mint inkább külérők hatását hirtető, — egy szóval: a Balaton nem tud a tenger nyelvén beszélni! még háborgása alatt is nélkülözi az árapály játékaiban igéző benyomását a part felé torló hullámok menydörgő rohanását, hirtelen csattanását s azután elhaló zúgását, — melyet leírni ép oly kevésbé lehet mint elképzelni annak, a ki soha nem látta. S végre még egy főkülönbség: a Balaton szemlélője nem áll az a nyomasztó és mégis fölemelő érzés hatása alatt, melyet a végtelenség képzete idéz fel bennünk; magyar tengerünk partjai mindenütt, bár csak keskeny földszallag gyanánt, láthatók, annál is inkább mert a tó hosszát a szem a tihanyi félsziget miatt át nem tekintheti. Csak ha hajón mevsze Tihany és a somogyi partok között a tó keskeny szorosára nézünk, ott nem látjuk a viziükör határát, s hasonlóképen ha reggel, mikor még a nap nem áll magasan a láthatár fölött, s visszénye a vizék peremén vakító aranyat hint el, ott, azon a darabon eltűnik a part s a szemlélő egy percre azt hiszi, hogy a szabad tengerrel néz szembe.

Azonban a maga korlátolt világában is ezerféle változatu, mindig mozgó élet színhelye a Balaton; a napjában kétszer érkező és induló hajó a fürdőközönség legnagyobb részét a révhez gyűjti; reggelenkint a rákászó gyermekek vagy egy horgászó sportsman mulattatja a parton ülőket, később az uszoda előtti tarka csibongás, délután egy-egy Tihanyba kiránduló csolnak vonja magára a figyelmet. És ehhez járul a habok folytonos játéka, a nap változó szaka szerint megjelenő színvegyületek, a napsugarak rezző csilláma a vizsikon, mely tünemények leginkább alkonyatkor elbájoló, mikor már a partmellék homályba borult s a távolban és a tihanyi hegyeken még a leáldozó nap sugarai rózsaszínben játszanak. Ilyenkor térnek vissza utjokról dagadt vitorlakkal a halászbárkák, a tihanyi part felől egy-egy ladik közeledik, a mint orral a néző felé fordul, s evezői ütetre emelkednek, úgy néz ki, mint valami óriás vízi bogár, mely hosszú csápjait mozgatja; később a part felé is csönd borul, csak itt-ott csattan meg a tó homályában egy evező, néha egyik másik bárkáról felhangzik a halászlányok dala, — hangjai oly mélabusan rezegnek a vizen.

És mégis a ki a Balatont csak Füred felől látta, az nem ismeri látképének egész varázsát. Tihany felől kell azt látni, hogy átértsük és át-érezzük mindazon regéket, melyekkel a nép költészete szötte körül e vidéket, s melyek tulajdonképen csak e vidék költői varázsának születtei. Fenn, a szédítő meredek szirtfokon, a hol a régi tihanyi templom szürke falai dacolnak évszázadok óta a száguldó viharral, itt áttekinthetjük a fölséges tavat egész nagyságában, láthatjuk a part felé toló hullámok tájékgyűrűit és halljuk a víz rejtélyes zugását, mely a kolostor csöndes ablaká-

ból hallgatva hasonlít egy bús, de már szenvedélytelen kebel mély, csöndes sóhajához.

A tihanyi templom ajtajához érkezőt rögtön körül fogja a parasztyermekek egész serege „kecskekörömöt,“ uri „fökötöt“ „békateknőt“ s a parton található egyéb nevezetességeket kínálva oly toladó versenyzéssel, hogy az érkező vendég alig tud lábán megállani. Ha ezeket leráztuk nyakunkról, a templomszolga vezetése alatt az apát-sági templomot járjuk be. Mindjárt feltűnik az emeletes szentély, melyhez meglehetősen magas lépcsőzet vezet föl. Ezen szentély alatt van a régi templom, a mostaninak katakombája az épület legnevezetesebb része, mely még a kereszténység küzdelmes éveiben, mintegy 800 év előtt keletkezett, s mely mint mondják boltozata, pillérei és oszlopaival együtt a sziklából van kivésve; a lejárt keskeny lépcsőjétől jobbra függőlegesen a falba van illesztve egy egyszerű, hosszukás sirkereszt, melynek nehézkes, kezdetleges vésete hirdeti korát, E sarkó nem visel felirást, de a történet és a néphagyomány láthatatlan betűket vésett belé, melyek előtt megilletődve áll meg a vándor: egy király sirját rejti e kő. Szegény András! mikor Henriknek Pozsonynál elűszett hajói és szétvert hada neked juttatták a diadalt s te örömmámorodban az Istenségnek hálaáldozatul e templomot embel, nem hitted volna, hogy egykor megtört agg tested a vesztett testvér-csatában fölötté elrobogó mének patkói alatt fog elvérezni s itt e szent lak mélyében induland porladásnak!

Az új templom hajója alatt sirbolt terület; mikor azt kérdeztem a templomszolgáltól, vajon a szerzetesek ezt a sirboltot használják-e? temetkezési helyül, azt felelte, hogy az ötvenes évekig használták, most azonban már künn a temetőben „a publikumhoz“ temetkeznek. Érdekes a sekrestye, melynek renaissance stílusban nagy műgonddal készült egész berendezését egy bencés fráter faragta. A sekrestye a templom hajójából éjszak felé szögellik ki s fala a templommal zugolyt képez, melyben az e szabad magasban féktelen erővel rohanó széláramlat megtorlódik és örvényzik; soha a szelet oly csodás fantasztikus hangon énekelni nem hallottam, mint e zugban; ez a rejtélyes zene annyira illet a templom komor magányához s az ablak előtt elterülő látvány igéző nagyszerűségéhez.

A kolostor maga nem imponáns csarnokok és visszhangos folyosók sem a sötét komorság benyomása, hanem inkább csöndes békeje által hat a kedélyre; kis udvarát mosolygó virágos kert foglalja el. Könyvtárának gyöngye a tihanyi codex, egy 16 század elején készült nyomtatott betűket utánzó kézirat, minőt csak egy szerzetesi cella csöndjében teremthet a vallási buzgalom fáradhatlansága; tartalmát szent beszédek képezik, lemásolása volt Rómer Flóris első merituma hazai régészetünk terén.

Ugyanazon gyermekcsoport, mely a templomajtó körül rohant meg, kísér el a híres tihanyi visszhanghoz is; a gyermekek az utazó előtt szaladnak, fiuk leányok egyesén, egész sereg, némelyik oly picit, hogy alig tud a többi után tipegni. Az ugynevezett „Attilavár“ lejtőjéhez érve, egy sorban fölállnak s arccal a templom falai felé fordulva rákezdenek chorusban kiáltozni a visszhangnak.

„Szép a tihanyi kilátás, de nehéz a feljárás — éljen!“

Ha a visszhang a szél miatt elmarad, ingerkedő kérdésekkel csalogatják. A templom és sekrestye falai adják vissza a hangot, néha 15 szótagot egymásután, érthetően s oly csodás ijesztően hangzik az, mikor a szél valamely mondat közepét elkapja, s azután utólagja elkészen hangzik fel, — olyan az mintha ama rideg falak felől egy örült ember kiáltozna vissza a kérdezőnek. . . Csakugyan a visszaverődő hang az, vagy ezen a bűvös bájos vidéken hol a valóság oly regeszzerű, el szabad hinni a mit a monda beszél? hogy az Horka, az elátkozott királyleány ezüst csengésű hangja, az-é a Horkaé, a ki fájalmában, haragjában holtan rogyott le, mikor férjét a szélár a mely Balatonba sodorta? mikor az aranyszörű kecskenyáj égető szomjától üzetve bősztülten rohant a vízhez, hogy ott veszszen s most csak körmeit hányják ki, a habok? A mit Kamór, a Bakony varázsa átkában mondott beteljesült: elvesztek a büszke Thur és Horka, de Kelén és Helka boldogok lőnek, Sió pedig a Balaton tündére feje kigyói helyett visszanyerte szép aranyhaját, mert a rajta nyugvó átok alól megváltotta a hü szerelem. . .

A merre néz a szem, minden felé a monda alakjaival találkozik: Balaton — Sió, — a távol ködében Badacson, Csobáncz, Tátika — mindegyik egy-egy regét vagy érzékeny lovagtörténetet beszél el, s mindegyik azon költőknek dicsőségét hirdeti, a kinek nevében halhatatlanná lett a magyar lovagkor is: a Kisfaludy Sándoré!

Oly szép a regék világa, oly nehéz a visszaterés a prózai valóba; pedig minden erre készlet, ha — nem állunk többé a tihanyi szirtfokon, de idebenn ülünk új füdőházi szobánkban, melynek kilátása ugyan elragadóan szép, de mely nagyonis környezve van, a világ mindennapi bajával. Ablakomból látom Kisfaludy szobrát, látom a hegyeket, melyekről szólottam, de lenn a gyógytérőn hemzseg a 19-ik század élete, hármás trombitászó hirdeti, hogy ma este tombola lesz a nagy vendéglőben, és a kávéház felől áthallatszik Bi-

zony rekedt hangja, — bizonyosan a pincéretet szidja.

Régi dolog, hogy mindennek el kell mulnia egyszer és megbocsáthatlan hibája kedélyünknek, hogy csak a szépnek elmúltát fájjalja. A lovagok kora letűnt s jött helyébe az iparlovagok kora; ez is véget fog érni egyszer, mert így kívánja a világ járása.

Különfélék.

A városi képviselőtestület ma, azaz szeptemberhó 6-án d. u. 3 órakor közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő.

A városi pénzügyi s gazdasági szakosztály jelentése az 1877. és 1878. évi városi kórházi számadások átvizsgálásáról.

Ugyanannak jelentése a városi rajziskola korszerű berendezése tárgyában.

A városi tanács bejelentése a borkuti lövöldének a houvéség részére történt kibérlése tárgyában.

Ugyanannak a „fekete sashoz“ címzett épület bontása alkalmával föltalált 10 db. régi ezüst kanálnak a városi levéltárban való elhelyezése iránti véleménye.

Ugyanannak válasza Szentandrassy Lajos közgyűlési tag által az erdei károk iránt intézett kérdésekre.

A közigazgatási bizottság határozata az Eperjes és Sebes közti ut emelése iránt.

Az 1878. évi felülvizsgált házi pénztári számadások.

A városi tanács által a koldulás megszüntetése tárgyában bemutatott szabályzat-tervezet.

Pletényi Endre v. képviselőnek ugyanezen tárgyra vonatkozó javaslata.

Major Róbert folyamodványa a v. polgárok sorába való felvétel iránt.

Laczko Rezső pénztári tiszt hasonló folyamodványa.

Meghívás. A működni megszűnt eperjesi dalárda vagyonának átvételére kiküldött bizottság megbízásában eljárva, az arról felvett jegyzőkönyvet s tárgyjegyzéket a polgármester urnak bemutatta.

Felhivatnak tehát a t. tagok, miszerint a feloszlás iránti véghatározat hozatala céljából f. é. szeptemberhó 14-én a városi tanácsteremben d. e. 10 órakor tartandó közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek.

Horváth József nagyhirű cimbalmos tegnap a Berger-szállodában hangversenyzett s ma a Vadászútról fog játszani. Játéka nagyszerű. Igen érdekes a művész zenealbuma is.

Irodalom. Mehner Vilmos budapesti könyvkereskedőnél megjelenő „Képes lapok“ 22. füzeté következő változatos és érdekes tartalommal jelent meg: A bosszú. Beszély. Brankovics Györgytől. (Folytatás). Egy hang. Elbeszélés. Irta Jensen Vilmos. Velencei légyott. Az olasz népköltészetből. Kuliffay Ede. Egy öreg ház. Pasqué Ernő beszélye. Egy remes éj. Amerikai történet. Ausztrália és a sydney-i világ-kiállítás. A természet koncertjéből. Radan nyomán Kemeny Kálmántól. A gyümölcs-átherek. Heyer Gusztyától. Az új kalap. Napoleon Lajos herceg temetése. A trichin. Tanulságos história. Krokodil-vadászat Uj-Granadában. A kalapácsal. Különfélék. Apróságok. Sakktalány. Gondolatok. Szerkesztői üzenetek. Képek. Az új kalap. Velencei légyott. Napoleon Lajos herceg halála. Napoleon Lajos hg holttestének feltalálása. Napoleon Lajos hg temetése. Krokodilvadászat. A kalapácsal. A trichin (több kép).

Eperies, den 4. September.

In der vorigen Nummer haben wir die Aufgabe in einigen großen Zügen kennzeichnet, welchen sich unsere landwirthschaftlichen Vereine angefangen des bereits sich verförpernden Landes-Boden-Kredit-Institutes für Kleingrundbesitzer, gegenüber befinden.

Wir haben auch den Zweck und die Organisation der geplanten Vorshuß-Vereine, welche die Hauptorgane des Institutes in der Provinz sein werden, besprochen und war schon auch aus diesen flüchtigen Skizzen zu entnehmen, daß das genannte Institut um so wirksamer und segensreicher wird seine Thätigkeit entfalten können, je ausgedehnter der Kreis sein wird, welchen das Kredit-Reg umfassen wird.

Es unterliegt keinem Zweifel, daß sich die Kreditverhältnisse unserer Kleingrundbesitzer, die am meisten Ursache haben über die vorhergehenden Zustände sich zu beklagen und denen in erster Reihe an die Hand gegangen werden muß, allmählig wieder emporblühen wird.

Um aber dem Institute, dessen Aufgabe dieses ist, den Weg zu ebnen und seine Wirksamkeit auf ein möglichst weites Gebiet auszudehnen, ist es nothwendig, daß die Grundideen des Institutes allgemeine Verbreitung finden und populär werden. Wir halten aus diesem Gesichtspunkte für unsere Pflicht hiezu nach Kräften beizutragen und nehmen den Faden dort auf, wo wir ihn leithin fallen lassen und wollen bei dieser Gelegenheit unserm Versprechen gemäß, die innere Gliederung, Einrichtung und Betriebsthatigkeit der geschilderten landwirthschaftlichen Vorshuß-Vereine besprechen.

Wir haben erwähnt, daß Mitglieder der Vorshußvereine Anleihen kontrahiren können.

Solche werden ertheilt:

a pincéreket
el kell mulnia
kedélyünknek,
ja. A lovagok
lovagok kora;
igy kívánja a
na, azaz sep-
zgyulést tart,
gi szakosztály
városi kórházi
rajziskola kor-
borkuti lóvöl-
kibérlése tár-
cimzett épü-
lb. régi ezüst
6 elhelyezése
drássy Lajos
iránt intézett
ozata az Eper-
pénztári zár-
ás megszünte-
-tervezet.
ek ugyanezen
a v. polgárok
hasonló folya-
zúnt eperjesi
lött bizottság
t jegyzőköny-
urnak bemu-
iszerint a fel-
céljából f. é.
eremben d. e.
elenni szives-
almos tegnap
s ma a Va-
gyszerű. Igen
apesti könyv-
k 22. füzet
lommel jelent
es Györgytől.
Irta Jensen
népköltészet-
que Ernő be-
et. Ausztrália
észet koncert-
kalmántól. A
Az új kalap.
trichin. Ta-
j-Granadában.
k. Sakkalány.
pek. Az új
Lajos herceg
ek feltalálása.
ilvadászat. A
ember.
vir die Aufgabe
velchen sich un-
hts des bereits
-Institutes für
ie Organisation
e die Hauptor-
ein werden, be-
ichtigen Skizzen
ut um so wirk-
tigkeit entfalten
n wird, welchen
s sich die Kre-
die am meisten
ustände sich zu
a die Hand ge-
portblühen wird.
Aufgabe dieses
samtkeit auf ein
es notwendig,
llgemeine Ver-
Wir halten aus
licht hiezu nach
haben dort auf,
ollen bei dieser
äß, die innere
sthätigkeit der
uß-Vereine be-
eder der Vor-n.

1. gegen Hypothek-Sicherstellung auf Grund-
stücke und zwar in der Höhe von 50% des Schätzungs-
preises, auf Weinberge und Cessionen hingegen in der
Höhe von 25% der Schätzung.

2. belehnt der Vorschuss-Verein Pfänder, u. z.
ungarische Staatspapiere, ungarische, so wie öster-
reichische Staatslose, staatlich garantierte Werthpapiere,
Pfandbriefe des ung. Bodentredit-Institutes und des
Landes-Bodentredit-Institutes für Kleingrundbesitzer,
ferner auch sonstige von der Zentral-Anstalt von Zeit
zu Zeit zu bezeichnende amtlich notirte Werthpapiere
bis zum 3/4 Theile des Börsenkurses. Fällt aber letz-
terer mit 10%, so ist der Abgang zu ersetzen, des-
gleichen werden Gold- und Silbermünzen belehnt.

3. auf Grund des Personalkredites gegen genü-
gende Bürgschaft in Form eines Schuldscheines oder
Wechsels. Die bewilligte Summe darf aber das Fünf-
fache des vom betreffenden Mitgliede gezeichneten Ak-
tienbetrages nicht übersteigen; schließlich

4. werden auch Produkte belehnt, jedoch nur zur
Hälfte des lokalen Marktpreises.

Ist das Mitglied eines Vorschussvereines geson-
nen, bei der Zentral-Anstalt ein Amortisationsanleihen
zu kontrahiren, so unterbreitet er seine diesbezügliche
Bitte dem Vereine auf dessen Territorium sich die zu
belehrende Hypothek befindet. Der Vorschussverein hat
hierauf sein Gutachten abzugeben.

In jedem Falle hat die Direktion Folgendes zu
berücksichtigen:

a) ob der Bittsteller seinen Besitz ordnungsgemäß
verwaltet und die Bewilligung der Anleihe dem
Interesse der betreffenden Wirtschaft thatsächlich för-
derlich ist.

b) ob der Lebenswandel und die Arbeitsamkeit
des Betreffenden die Rückzahlung sichern und

c) ob der Schätzungspreis der Hypothek thät-
sächlich jener Minimalwerth ist, welcher im Falle des
Verkaufes unter allen Umständen zu erzielen ist.

Ein hiemit betrauter Beamte wird verpflichtet
sein die Bitten der um Anleihen Einkommenden gegen
eine mäßige Taxe zu verhandeln, desgleichen werden auch
die nöthigen Schätzungen von der Direktion selbst ver-
anlaßt.

Der Verein kann Spareinlagen annehmen, das
Wechsel-Gesampt-Geschäft betreiben und den Kredit
der Zentral-Anstalt in Anspruch nehmen, so zwar, daß
die auf diese Weise gewonnenen fremden Kapitalien
das Zehnfache des Stammkapitales nicht übersteigen
dürfen.

Wer eine Einlage von wenigstens 50 fl. auf
die Dauer eines ganzen Betriebsjahres leistet, hat nicht
nur auf die gesicherten Zinsen, aber auf die Jahres-
dividende des Vereines Anspruch.

Um den verschiedenen Eventualitäten begegnen
zu können, wird im Schooße eines jeden Vorschuss-
vereines ein Reserve-Fond freit. Derselbe wird zu-
sammengestellt:

a) aus dem gesammten Reinertrage der drei er-
sten Betriebsjahre;

b) aus den in 2 fl festgesetzten Taxen, der neuen
Mitglieder, die nach der Constatirung des Vereines
eintreten,

c) aus 30% des jährlichen Reinertrages nach
Verlauf des 4. Betriebsjahres und schließlich

3. aus sonstigen Einkünften.

Organe des Vereines sind:
Die Generalversammlung, der Direktionrath, der
Aufsichtsrath und die in entsprechender Anzahl zu er-
nennenden Vertrauensmänner. (Zensoren.)

Der Wirkungskreis der Generalversammlung ist
jenem der Generalversammlungen ähnlicher Institute
analog, ebenso jener des Direktions- und des Auf-
sichtsrathes.

Der Vorschussverein kann nur so lange bestehen,
bis die Zentral-Anstalt existirt, übrigens sind auch den
Vorschussvereinen gegenüber die betreffenden Bestim-
mungen des Handelsgesetzes maßgebend.

Wird die Auflösung des Vereines bestimmt, so
müssen sämtliche Forderungen eingetrieben werden
und werden hierauf vorerst die Forderungen der Cen-
tral-Anstalt beglichen und die Einlagen rückgezahlt.

Im Ganzen und Großen sind dies die Bestim-
mungen, welche den Zweck und die Ziele der Vereine
beleuchten.

Die Central-Anstalt ist nun bereits freit; jetzt
ist es also an uns, daß zu thun, was wir thun müs-
sen, um das neue Werk für uns gedeihlich zu machen.

Wir nehmen also nochmals Anlaß die Angele-
genheit der Vorschuss-Vereine unserem landwirthschaft-
lichen Vereine anzupfehlen.

Tagesneuigkeiten.

Communales. Heute findet eine Sitzung der
städtischen Repräsentanz statt, über deren Verlauf wir
in der nächsten Nummer ausführlich berichten.

Beobachtungen. Die Baulust, welche sich bei
uns heuer in so ungewöhnlichem Maße kundgibt, hat
das allgemeine Interesse den im Zuge befindlichen
Baulichkeiten zugewendet.

Man sieht sich eine oder die andere Mauer an,
bespricht die Konstruktionen des vorläufig erst noch in
der Idee lebenden Dachstuhles, begutachtet das Ma-
terial und verbreitet sich mitunter auf die kleinsten
Details. Dies gewährt Stoff zur Unterhaltung und
kostet nichts. Neulich sahen mehrere Freunde statisti-
scher Studien vor dem belebtesten Observationspunkte
der Stadt, der Zuckerbäckerei vis-à-vis dem Szent-
andrásffy'schen Hause, und berechneten genau, daß die
Handlanger, welche sich auf der Leiter ununterbrochen

die Ziegel reichen, in einer Stunde 120 St. Ziegel
hinaufführen.

Die innere Einrichtung des Theaters anlan-
gend, brachten wir lesthin eine Notiz, daß die städti-
sche Finanzkommission, beziehungsweise der aus deren
Mitte entsetzte Theaterauschuß es sich angelegen sein
läßt, die Pläne der innern Einrichtung des im Bau
befindlichen städtischen Theaters und die Mittel dersel-
ben zu beschaffen.

Wir haben auch bemerkt, daß ein eifriges Mit-
glied des genannten Ausschusses, Herr Dr. Gyula
Schmidt, der gelegentlich einer Vadereise die Haupt-
stadt passirte, den Auftrag erhielt, sich bezüglich der
Beschaffung der inneren Einrichtung entsprechenden
Ortes zu orientiren.

Herr Dr. Gyula Schmidt entledigte sich dieser
Aufgabe in vollkommen befriedigender Weise, indem er
sich mit Lehmann, dem bekannten Dekorateur des
Volks-Theaters und dem am selben Theater angestellten
Maschinenmeister Galó ins Einvernehmen setzte und
die nöthigen Skizzen und Kostenüberschläge anfertigen
ließ, die er denn auch dem Theaterauschuße vorlegte.
Laut den Voranschlägen würden 15 verschiedene De-
korationen, sammt einem impolanten Vorhange und
kleineren, zur Ergänzung dienenden Stücken in meister-
hafter Ausführung die Kosten von 340 fl. beanspru-
chen. Auch die vom Maschinenmeister angefertigten
Skizzen erregten Gefallen, müssen aber, ehe es zur
Ausführung gelangt mit dem allgemeinen Bauplane
kombinirt werden.

Zur Deckung der Kosten werden 8203 fl. mit
Sicherheit zur Verfügung stehen. Der noch fehlende
Rest wird — wie dies bei ähnlichen Gelegenheiten
fast überall der Fall zu sein pflegt — durch Logen-
verkauf beschaffen werden, dessen Modalitäten jest noch
Gegenstand der Berathung bilden und die wir seiner
Zeit veröffentlichen werden. Wir wollen diesbezüglich
nur noch die Bemerkung beifügen, daß der Ausschuß
bemüht ist einen derartigen Modus festzustellen, daß
die den Käufern der Logen gebotenen Vortheile mit
den Interessen der Schauspieler im richtigen Verhält-
nisse stehen.

Selbstmord. In Soóvár hatte sich lesthin ein
Weib in den Brunnen gestürzt, wo sie ihren Tod fand.

Unsere Garaison trifft nach beendeten Waffen-
übungen, aus Kaschau Dienstag Vormittags ein.

Ueberfall. Der hiesige Einwohner Herr Zelinka
fuhr Dienstag in Gesellschaft eines Försters hinter der
Blhavka durch einen Wald, wo sie von zwei Bauern an-
gefallen wurden. Da die Reisenden auch einen Kutscher
hatten und daher in Mehrzahl waren, so hatte die
Affaire für sie keinen gefährlichen Verlauf. Die Atten-
täter wurden vom Sicherheitskommissär Herrn Prikoda
festgenommen, wobei es sich herausstellte, daß sie den
Ueberfall im trunkenen Zustande vollführten.

Sport. Bei Gelegenheit einer Jagd, welche hie-
sige Herrn zu Anfang dieser Woche im sog. Szonyi-
naer Walde veranstalten, wurden 6 Füchse und 1 Hase
erlegt.

Im Keller der Kronenkaserne hatte sich infolge
der Regengüsse eine große Wassermenge angesammelt,
welche die Feuerwache vorgestern mittelst Hydrophor
auspumpt.

Ein schrecklicher Fund. Vier junge Leute mach-
ten Montag Abends am Geseß eine Kahnfahrt, bei
welcher Gelegenheit sie hinter der Schießstätte im
Wasser ein ertrunkenes Kind von etwa 2 Monaten
auffanden. Dasselbe wurde nach Soóvár transportirt.

Neue Gewerbeschule. Die allgemeine Gewerbe-
genossenschaft in S.-A. Ujhely hat eine Gewerbeschule
eingerrichtet, in welcher die ordentlichen Sonntagsvor-
träge noch im Laufe dieses Monats beginnen werden.

Der Kassationshof hat anläßlich eines konkreten
Falles ausgesprochen, daß au porteur lautende, im öf-
fentlichen Verkehr befindliche Privatpapiere, daher auch
die Coupons von Aktien, im Sinne der jetzt bestehen-
den Gesetze nicht amortisirt werden können. Es ist dieser
Beschluss ein neuer Beweis, wie dringend das Bedürf-
niß nach einem zeitgemäßen Amortisationsgesetze ist,
welches zwar schon im Jahre 1868 durch die Prozes-
sordnung in Aussicht gestellt wurde, aber bis heute
noch nicht trotz Enquetes und Entwürfen geschaffen ist.

Plaudereien.

„Készen! — Mehet!“ erscholl das Losungswort;
man läutete zum dritten Male, der Condukteur blies
in die Puppe, der Zug ächzte, — noch ein schriller
langgedehnter Pfiff und fort ging es zuerst lang-
sam, bald im rascheren und zuletzt im eiligen Tempo.
Dinge, wie sie sich jeden lieben Tag wiederholen.

Natürlich hatten wir in einem Rauchkoupé Platz
genommen und unterhielten uns anfangs damit, daß
wir den schönen blauen Zigarrendampf ringelnd empor-
bliesen, was bekanntlich ein köstliches Vergnügen ge-
währt, — wenn sich nämlich kein besseres darbietet.

Wie dem auch sei, eigenthümlich ist und bleibt
es jedenfalls, daß — während sich der Zug in Be-
wegung setzt — in den Coupés meistens Alles klein-
laut und stumm zu sein pflegt.

Dies war auch diesmal der Fall, trotzdem unsere
Reisegesellschaft von Lebenslust befeelt und vergnügt
eingestiegen war.

Unser Reiseziel war diesmal Kaschau, also „be-
kannte Welten“, obgleich die Székényi-Au und das
Barackenlager in Jules Verne's Romanen nicht vor-
kommen.

In den benachbarten Wagon war ein junger
Mann eingestiegen. Eine schöne Dame, schlank wie
eine Palme des Südens, stand am Perron. In ihrem

schönen Auge erglänzte eine Thräne, sie winkte dem
Scheidenden mit dem Taschentuche ein liebvolles,
zärtliches Lebewohl zu, ihre korallenfarbigen Lippen
bewegten sich; es war der letzte Gruß, das letzte Adieu!

Der Beneidenswerthe war ja im Begriffe eine
weite Reise anzutreten.

Uns hatte es das Schicksal bei dieser Gelegen-
heit nicht beschieden, weiter als nach Kaschau zu reisen,
sonst würden wir vielleicht auch des Glückes theil-
haftig geworden sein, den Hektor zu spielen, welcher
von Andromache scheidet.

Schwer und jengend fielen die Strahlen der
Sonne auf das Dach unseres Waggons hernieder. Wir
versuchten munter und lustig zu sein, wobei wir aber
fürchterlich gähnten. Ein Gefährte war so freundlich
mit einer Lektüre zur Verfügung zu stellen; es war das
im Druck erschienene Protokoll der Generalversammlung
irgend eines schlesischen landwirthschaftlichen Vorschuss-
vereines, trocken, wie die Bitterung aber in keiner
Beziehung uninteressanter, als die Bände jener ge-
wissen Reisebibliothek, auf deren Titelblättern die Auf-
schrift: „Pikant, amulant, interessant“ zu lesen ist, an
denen aber eben nur das Titelblatt „pikant“, deren
Inhalt hingegen über die Maßen einschläfernd ist.

Aufrichtig gestanden, wäre es mir höchst wahr-
scheinlich und vielleicht auch gegen meine bessere Ueber-
zeugung gelungen, einzuschlafen, aber Jupiter, den wir
aus „Orpheus in der Unterwelt“ kennen, erschien in
Gestalt einer impertinenten Fliege, welcher es ganz be-
sonders gefiel, meine Nase zum Operationsobjekt ihrer
Evolutionen auszuwerfen, in Folge dessen an Ruhe
nicht zu denken war.

Als wir den Moser Viadukt passirten, bot sich
uns Gelegenheit, Tauchermanöver zu beobachten, welche
einige Bauernmädchen im Hernadflusse exekutirten. Wie
sie sich aber auch bemühten das Tauchen zuwege zu
bringen, so scheiterten doch alle ihre Versuche und
zwar nicht etwa aus dem Grunde, weil sie keine Tau-
cherapparate zur Hand hatten, sondern weil das Wasser
an der betreffenden Stelle kaum einige Zoll tief war.

Auf der Székényi-Au in Kaschau war ein zier-
licher Pavillon hergerichtet, welcher mit Fähnchen schön
geschmückt war. Nachmittags fand daselbst ein kleines
Arrogante-Fest zum Vortheile des Fröbelgartens statt.
Dem schön gelungenen Feste wohnte ein sehr zahlrei-
ches Publikum bei.

Ein-zwei Stunden bevor hatten sich unsere
dortigen wackern Feuermehrkameraden am Hauptplatze
bemüht, den Beweis zu liefern, daß sie dem Sonnen-
brand einige Zeit wohl zu widerstehen vermögen, aber
denselben mit allem Wasser des Ufermelly zu bekämpfen
nicht im Stande sind.

Im Barackenlager ging es mittlerweile nach Sol-
datenart gemüthlich zu.

Dort brummen Bombardons, ertönten Pauken-
schläge, schmetterten Trompeten und rasselte die Trom-
mel, welche letztere von einem kleinen Musik-Cleven
der die Schlegel, während er trommelte in die Luft
schleuderte und geschickt wieder auffing, vorzüglich
„behandelt“ wurde.

Da saßen an einem langen Tische unsere Bayern,
untermischt mit unseren Siebendechzigern und Sägern.
Man hatte sich so viel zu erzählen, von den Tagen
von Aranjuez, von Manövern, u. s. w. wir hatten uns
ja so lange nicht gesehen!

Abwärts träumende Uchatiuskanonen, gelangweilte
Schildwachen, Pavillons mit wehenden Fahnen, Sporn-
geklirr, Unteroffiziere mit belederten Befehlsbüchern
unter dem Arm, Egalisirungszeichen aller Art u. s. w.
bildeten eine interessante, abwechslungsreiche Staffage.

Dann stieg der Mond in majestätischer Pracht
langsam empor. Die Fiaker hielten in der Nähe. Die
Damen hatten Furcht vor den sich bäumenden Rossen.

Freund Dhnepfurchtundadel wandte sich an die
Blonde:

„Reich mir die Hand mein Leben
kannst Du noch widerstreben!“

Endlich gelang es die allerseitigen Besorgnisse
zu beschwichtigen, die kleine Lady blieb indeffen zurück.

Als ich des andern Morgens in den Wartesaal
eintrat, erblickte ich in einer Sophaecke einen träu-
menden Hut und in der andern Sophaecke einen zwei-
ten Hut; beide schienen müde und schläfrig zu sein,
noch mehr aber die Eigenthümer derselben, in welchen
ich nach der feierlichen Enthüllung meine Reisegefährten
erkannte. Am Boden aber fand ich eine Kiste, schön
und frisch wie das Morgenroth. Heute ist sie schon
weil, denn: „Rosen, Tanten, Basen, Nellen, sind geig-
net zu verwelken.“ Ahmed.

Landwirthschaftliches.

Die Behandlung der Stoppelfelder.

„Dem Erntewagen soll der Pflug auf dem Fuße
folgen.“ Das ist leicht gesagt, denkt mancher alter
Praktiker, aber schwer ausgeführt, und er hat sehr
Recht. Daß es aber im höchsten Grade wünschens-
werth ist, obiger Bauernregel überall folgen zu kön-
nen, wird Niemand bestreiten.

Es wird gewöhnlich lesthin behauptet, das
Halmgetreide lasse den Acker in einem erhärteten, bei
schweren Böden verkrusteten, geschlossenen Zustande
zurück. Das ist nicht immer wahr, denn es kommt
sehr darauf an, einmal, wie die Beschaffenheit des
Bodens an sich ist, dann, wie der Pflanzenbestand
war, ob dicht oder dünn, und dann, was die Haupt-
sache ist, welche Stellung die Halmfrucht in der
Fruchtfolge einnimmt. Ist dieselbe z. B. einem wur-
zelreichen Klee- oder Luzerne-Geleite gefolgt, oder ist ihr eine Dün-
gung mit Stalldünger nicht allzu lange vorausgegan-

a pincéreket
el kell mulnia
kedélyünknek,
ja. A lovagok
lovagok kora;
igy kívánja a
na, azaz sep-
zgyűlést tart,
gi szakosztály
városi kórházi
rajziskola kor-
borkuti lővöl-
kibérlése tár-
cimzett épü-
lb. régi ezüst
6 elhelyezése
drássy Lajos
iránt intézett
ozata az Eper-
pénztári zár-
is megszünte-
-tervezet.
ek ugyanezen
a v. polgárok
hasonló folya-
zúnt eperjesi
lött bizottság
t jegyzőköny-
urnak bemu-
iszerint a fel-
céljából f. é.
eremben d. e.
elenni szives-
almos tegnap
t s ma a Va-
gyszerű. Igen
apesti könyv-
22. füzete
lommal jelent
es Györgytől.
Irta Jensen
népköltészet-
que Ernő be-
et. Ausztrélia
észet koncert-
kalmántól. A
Az új kalap.
trichin. Taj-
j-Granadában.
x. Sakktalány.
pek. Az új
Lajos herceg
ek feltalálása.
díl vadászat. A
tember.
wir die Aufgabe
welchen sich un-
hts des bereits
-Institutes für
ie Organisation
e die Hauptor-
ein werden, be-
ächtigen Skizzen
ut um so wirk-
tigkeit entfalten
a wird, welchen
sich die Kre-
die am meisten
ustände sich zu
a die Hand ge-
porblühen wird.
Aufgabe dieses
samkeit auf ein
es notwendig,
llgemeine Ver-
Wir halten aus
licht hiezu nach
haben dort auf,
ollen bei dieser
äß, die innere
sthätigkeit der
uß-Vereine be-
eder der Vor-a.

1. gegen Hypothek-Sicherstellung auf Grund-
stücke und zwar in der Höhe von 50% des Schätzungs-
preises, auf Weinberge und Cessionen hingegen in der
Höhe von 25% der Schätzung.

2. belehnt der Vorschuß-Verein Pfänder, u. z.
ungarische Staatspapiere, ungarische, so wie öster-
reichische Staatslose, staatlich garantierte Werthpapiere,
Pfandbriefe des ung. Bodenkredit-Institutes und des
Landes-Bodenkredit-Institutes für Kleingrundbesitzer,
ferner auch sonstige von der Zentral-Anstalt von Zeit
zu Zeit zu bezeichnende amtlich notirte Werthpapiere
bis zum 3/4 Theile des Börsenkurses. Fällt aber letz-
terer mit 10%, so ist der Abgang zu ersetzen, des-
gleichen werden Gold- und Silbermünzen belehnt.

3. auf Grund des Personalkredites gegen genü-
gende Bürgschaft in Form eines Schuldscheines oder
Wechsels. Die bewilligte Summe darf aber das Fünf-
fache des vom betreffenden Mitgliede gezeichneten Ak-
tienbetrages nicht übersteigen; schließlich

4. werden auch Produkte belehnt, jedoch nur zur
Hälfte des lokalen Marktpreises.

Ist das Mitglied eines Vorschußvereines gelon-
nen, bei der Zentral-Anstalt ein Amortisationsanleihen
zu kontrahiren, so unterbreitet er seine diesbezügliche
Bitte dem Vereine auf dessen Territorium sich die zu
belehrende Hypothek befindet. Der Vorschußverein hat
hierauf sein Gutachten abzugeben.

In jedem Falle hat die Direktion Folgendes zu
berücksichtigen:

a) ob der Bittsteller seinen Besitz ordnungsgemäß
verwaltet und die Bewilligung der Anleihe dem
Interesse der betreffenden Wirtschaft thatsächlich för-
derlich ist.

b) ob der Lebenswandel und die Arbeitsamkeit
des Betreffenden die Rückzahlung sichern und

c) ob der Schätzungspreis der Hypothek thatsäch-
lich jener Minimalwerth ist, welcher im Falle des
Verkaufes unter allen Umständen zu erzielen ist.

Ein hiemit betrauter Beamte wird verpflichtet
sein die Bitten der um Anleihen Einkommenden gegen
eine mäßige Tare zu verhandeln, desgleichen werden auch
die nöthigen Schätzungen von der Direktion selbst ver-
anlaßt.

Der Verein kann Spareinlagen annehmen, das
Wechsel-Gesampte-Geschäft betreiben und den Kredit
der Zentral-Anstalt in Anspruch nehmen, so zwar, daß
die auf diese Weise gewonnenen fremden Kapitalien
das Zehnfache des Stammkapitales nicht übersteigen
dürfen.

Wer eine Einlage von wenigstens 50 fl. auf
die Dauer eines ganzen Betriebsjahres leistet, hat nicht
nur auf die gesicherten Zinsen, aber auf die Jahres-
dividende des Vereines Anspruch.

Um den verschiedenen Eventualitäten begegnen
zu können, wird im Schooße eines jeden Vorschuß-
vereines ein Reserve-Fond kreirt. Derselbe wird zu-
sammengestellt:

a) aus dem gesammten Reinertrage der drei er-
sten Betriebsjahre;

b) aus den in 2 fl festgesetzten Taxen, der neuen
Mitglieder, die nach der Constatirung des Vereines
eintreten.

c) aus 30% des jährlichen Reinertrages nach
Verlauf des 4. Betriebsjahres und schließlich

3. aus sonstigen Einkünften.

Organe des Vereines sind:

Die Generalversammlung, der Direktionrath, der
Aufsichtsrath und die in entsprechender Anzahl zu er-
nennenden Vertrauensmänner. (Zensoren.)

Der Wirkungskreis der Generalversammlung ist
jenem der Generalversammlungen ähnlicher Institute
analog, ebenso jener des Direktions- und des Auf-
sichtsrathes.

Der Vorschußverein kann nur so lange bestehen,
bis die Zentral-Anstalt existirt, übrigens sind auch den
Vorschußvereinen gegenüber die betreffenden Bestim-
mungen des Handelsgesetzes maßgebend.

Wird die Auflösung des Vereines bestimmt, so
müssen sämtliche Forderungen eingetrieben werden
und werden hierauf vorerst die Forderungen der Cen-
tral-Anstalt beglichen und die Einlagen rückgezahlt.

Im Ganzen und Großen sind dies die Bestim-
mungen, welche den Zweck und die Ziele der Vereine
beleuchten.

Die Central-Anstalt ist nun bereits kreirt; jetzt
ist es also an uns, daß zu thun, was wir thun müs-
sen, um das neue Werk für uns gedeihlich zu machen.
Wir nehmen also nochmals Anlaß die Angele-
genheit der Vorschuß-Vereine unserem landwirthschaft-
lichen Vereinc anzupfehlen.

Tagesneuigkeiten.

Commuales. Heute findet eine Sitzung der
städtischen Repräsentanz statt, über deren Verlauf wir
in der nächsten Nummer ausführlich berichten.

Beobachtungen. Die Baulust, welche sich bei
uns heuer in so ungewöhnlichem Maße kundgibt, hat
das allgemeine Interesse den im Zuge befindlichen
Baulichkeiten zugewendet.

Man sieht sich eine oder die andere Mauer an,
bespricht die Konstruktionen des vorläufig erst noch in
der Idee lebenden Dachstuhles, begutachtet das Ma-
terial und verbreitet sich mitunter auf die kleinsten
Details. Dies gewährt Stoff zur Unterhaltung und
kostet nichts. Neulich sahen mehrere Freunde statisti-
scher Studien vor dem belebtesten Observationspunkte
der Stadt, der Zuckerbäckerei vis-à-vis dem Szent-
andrásy'schen Hause, und berechneten genau, daß die
Handlanger, welche sich auf der Leiter ununterbrochen

die Ziegel reichen, in einer Stunde 120 St. Ziegel
hinaufführen.

Die innere Einrichtung des Theaters anlan-
gend, brachten wir lesthin eine Notiz, daß die städti-
sche Finanzkommission, beziehungsweise der aus deren
Mitte entledete Theaterauschuß es sich angelegen sein
läßt, die Pläne der innern Einrichtung des im Bau
befindlichen städtischen Theaters und die Mittel dersel-
ben zu beschaffen.

Wir haben auch bemerkt, daß ein eifriges Mit-
glied des genannten Ausschusses, Herr Dr. Gyula
Schmidt, der gelegentlich einer Badereise die Haupt-
stadt passirte, den Auftrag erhielt, sich bezüglich der
Beschaffung der inneren Einrichtung entsprechenden
Ortes zu orientiren.

Herr Dr. Gyula Schmidt entledigte sich dieser
Aufgabe in vollkommen befriedigender Weise, indem er
sich mit Lehmann, dem bekannten Dekorateur des
Volks-Theaters und dem am selben Theater angestellten
Maschinenmeister Galó ins Einvernehmen setzte und
die nöthigen Skizzen und Kostenüberschläge anfertigen
ließ, die er denn auch dem Theaterauschuße vorlegte.
Laut den Voranschlägen würden 15 verschiedene De-
korationen, sammt einem imposanten Vorhange und
kleineren, zur Ergänzung dienenden Stücken in meister-
hafter Ausführung die Kosten von 340 fl. beanpru-
chen. Auch die vom Maschinenmeister angefertigten
Skizzen erregten Gefallen, müssen aber, ehe es zur
Ausführung gelangt mit dem allgemeinen Bauplane
kombinirt werden.

Zur Deckung der Kosten werden 8203 fl. mit
Sicherheit zur Verfügung stehen. Der noch fehlende
Rest wird — wie dies bei ähnlichen Gelegenheiten
fast überall der Fall zu sein pflegt — durch Logen-
verkauf beschaffen werden, dessen Modalitäten jest noch
Gegenstand der Berathung bilden und die wir seiner
Zeit veröffentlichen werden. Wir wollen diesbezüglich
nur noch die Bemerkung beifügen, daß der Ausschuß
bemüht ist einen derartigen Modus festzustellen, daß
die den Käufern der Logen gebotenen Vortheile mit
den Interessen der Schauspieler im richtigen Verhält-
nisse stehen.

Selbstmord. In Soóvár hatte sich lesthin ein
Weib in den Brunnen gestürzt, wo sie ihren Tod fand.

Unsere Garnison trifft nach beendeten Waffen-
übungen, aus Kaschau Dienstag Vormittags ein.

Ueberfall. Der hiesige Einwohner Herr Belinka
fuhr Dienstag in Gesellschaft eines Försters hinter der
Blhavka durch einen Wald, wo sie von zwei Bauern an-
gefallen wurden. Da die Reisenden auch einen Kutscher
hatten und daher in Mehrzahl waren, so hatte die
Affaire für sie keinen gefährlichen Verlauf. Die Atten-
täter wurden vom Sicherheitskommissär Herrn Prihoda
festgenommen, wobei es sich herausstellte, daß sie den
Ueberfall im trunkenen Zustande vollführten.

Sport. Bei Gelegenheit einer Jagd, welche hie-
sige Herrn zu Anfang dieser Woche im sog. Szonj-
naer Walde veranstalten, wurden 6 Füchse und 1 Hase
erlegt.

Im Keller der Kronenkaserne hatte sich infolge
der Regengüsse eine große Wassermenge angesammelt,
welche die Feuerwache vorgestern mittelst Hydrophor
auspumpte.

Ein schrecklicher Fund. Vier junge Leute mach-
ten Montag Abends am Szekes eine Kahnfahrt, bei
welcher Gelegenheit sie hinter der Schießstätte im
Wasser ein ertrunkenes Kind von etwa 2 Monaten
auffanden. Dasselbe wurde nach Soóvár transportirt.

Neue Gewerbeschule. Die allgemeine Gewerbe-
genossenschaft in S.-A.-Ujhely hat eine Gewerbeschule
eingegründet, in welcher die ordentlichen Sonntagsvor-
träge noch im Laufe dieses Monats beginnen werden.

Der Kassationshof hat anlässlich eines konkreten
Falles ausgesprochen, daß au porteur lautende, im öf-
fenlichen Verkehr befindliche Privatpapiere, daher auch
die Coupons von Aktien, im Sinne der jetzt bestehen-
den Gesetze nicht amortisirt werden können. Es ist dieser
Beschuß ein neuer Beweis, wie dringend das Bedürf-
niß nach einem zeitgemäßen Amortisationsgesetze ist,
welches zwar schon im Jahre 1868 durch die Prozes-
ordnung in Aussicht gestellt wurde, aber bis heute
noch nicht trotz Enquetes und Entwürfen geschaffen ist.

Plaudereien.

„Készen! — Mehet!“ erscholl das Lösungswort;
man läutete zum dritten Male, der Condukteur blies
in die Huppe, der Zug ächzte, — noch ein schriller
langgedehnter Pfiff und fort ging es zuerst lang-
sam, bald im rascheren und zuletzt im eiligen Tempo.
Dinge, wie sie sich jeden lieben Tag wiederholen.

Natürlich hatten wir in einem Rauchkoupé Platz
genommen und unterhielten uns anfangs damit, daß
wir den schönen blauen Zigarrendampf ringelnd empor-
bliesen, was bekanntlich ein köstliches Vergnügen ge-
währt, — wenn sich nämlich kein besseres darbietet.

Wie dem auch sei, eigenthümlich ist und bleibt
es jedenfalls, daß — während sich der Zug in Be-
wegung setzt — in den Coupés meistens Alles klein-
laut und stumm zu sein pflegt.

Dies war auch diesmal der Fall, trotzdem unsere
Reisegesellschaft von Lebenslust befeelt und vergnügt
eingestiegen war.

Unser Reiseziel war diesmal Kaschau, also „be-
kannte Welten“, obgleich die Szekenyi-Au und das
Barackenlager in Jules Verne's Romanen nicht vor-
kommen.

In den benachbarten Waggon war ein junger
Mann eingestiegen. Eine schöne Dame, schlank wie
eine Palme des Südens, stand am Perron. In ihrem

schönen Auge erglänzte eine Thräne, sie winkte dem
Scheidenden mit dem Taschentuche ein liebvolles,
zärtliches Lebewohl zu, ihre korallenfarbigen Lippen
bewegten sich; es war der letzte Gruß, das letzte Adieu!

Der Beneidenswerthe war ja im Begriffe eine
weite Reise anzutreten.

Uns hatte es das Schicksal bei dieser Gelegen-
heit nicht beschieden, weiter als nach Kaschau zu reisen,
sonst würden wir vielleicht auch des Glückes theil-
haftig geworden sein, den Hektor zu spielen, welcher
von Andromache scheidet.

Schwer und sengend fielen die Strahlen der
Sonne auf das Dach unseres Waggons hernieder. Wir
versuchten munter und lustig zu sein, wobei wir aber
fürchterlich gähnten. Ein Gefährte war so freundlich
mit einer Lektüre zur Verfügung zu stellen; es war das
im Druck erschienene Protokoll der Generalversammlung
irgend eines schlesischen landwirthschaftlichen Vorschuß-
vereines, trocken, wie die Bitterung aber in keiner
Beziehung uninteressanter, als die Bände jener ge-
wissen Reisebibliothek, auf deren Titelblättern die Auf-
schrift: „Pikant, amulant, interessant“ zu lesen ist, an
denen aber eben nur das Titelblatt „pikant“, deren
Inhalt hingegen über die Maßen einschläfernd ist.

Aufrichtig gestanden, wäre es mir höchst wahr-
scheinlich und vielleicht auch gegen meine bessere Ueber-
zeugung gelungen, einzuschlafen, aber Jupiter, den wir
aus „Orpheus in der Unterwelt“ kennen, erschien in
Gestalt einer impertinenten Fliege, welcher es ganz be-
sonders gefiel, meine Nase zum Operationsobjekt ihrer
Evolutionen auszuwerfen, in Folge dessen an Ruhe
nicht zu denken war.

Als wir den Moser Viadukt passirten, bot sich
uns Gelegenheit, Tauchermanöver zu beobachten, welche
einige Bauernmädchen im Hernadflusse exekutirten. Wie
sie sich aber auch bemühten das Tauchen zuwege zu
bringen, so scheiterten doch alle ihre Versuche und
zwar nicht etwa aus dem Grunde, weil sie keine Tau-
chapparate zur Hand hatten, sondern weil das Wasser
an der betreffenden Stelle kaum einige Zoll tief war.

Auf der Szekenyi-Au in Kaschau war ein zier-
licher Pavillon hergerichtet, welcher mit Fähnchen schön
geschmückt war. Nachmittags fand daselbst ein kleines
Arrogante-Fest zum Vortheile des Fröbelgartens statt.
Dem schön gelungenen Feste wohnte ein sehr zahlrei-
ches Publikum bei.

Ein-zwei Stunden bevor hatten sich unsere
dortigen wackern Feuermehrkameraden am Hauptplatze
bemüht, den Beweis zu liefern, daß sie dem Sonnen-
brand einige Zeit wohl zu widerstehen vermögen, aber
denselben mit allem Wasser des Ufermelly zu bekämpfen
nicht im Stande sind.

Im Barackenlager ging es mittlerweile nach Sol-
datenart gemüthlich zu.

Dort brummen Bombardons, ertönen Pauken-
schläge, schmetterten Trompeten und rasselte die Trom-
mel, welche letztere von einem kleinen Musit-Cleven
der die Schlegel, während er trommelte in die Luft
schleuderte und geschickt wieder auffing, vorzüglich
„behandelt“ wurde.

Da saßen an einem langen Tische unsere Bayern,
untermischt mit unseren Siebendechzigern und Jägern.
Man hatte sich so viel zu erzählen, von den Tagen
von Aranjuez, von Manövern, u. s. w. wir hatten uns
ja so lange nicht gesehen!

Abwärts träumende Uchatiuskanonen, gelangweilte
Schildwachen, Pavillons mit wehenden Fahnen, Sporn-
gellirr, Unteroffiziere mit belebten Befehlsbüchern
unter dem Arm, Egalisirungszeichen aller Art u. s. w.
bildeten eine interessante, abwechslungsreiche Staffage.

Dann stieg der Mond in majestätischer Pracht
langsam empor. Die Fiaker hielten in der Nähe. Die
Damen hatten Furcht vor den sich bäumenden Rossen.

Freund Ohnfurchtundtadel wandte sich an die
Blonde:

„Reich mir die Hand mein Leben
kannst Du noch widerstreben!“

Endlich gelang es die allerseitigen Besorgnisse
zu beschwichtigen, die kleine Lady blieb indessen zurück.

Als ich des andern Morgens in den Wartesaal
eintrat, erblickte ich in einer Sophaecke einen träu-
menden Hut und in der andern Sophaecke einen zwei-
ten Hut; beide schienen müde und schläfrig zu sein,
noch mehr aber die Eigenthümer derselben, in welchen
ich nach der feierlichen Enthüllung meine Reisegefährten
erkannte. Am Boden aber fand ich eine Rose, schön
und frisch wie das Morgenroth. Heute ist sie schon
welf, denn: „Rosen, Lanten, Basen, Kellen, sind geig-
net zu verwelfen.“ Ahmed.

Landwirthschaftliches.

Die Behandlung der Stoppelfelder.

„Dem Erntewagen soll der Pflug auf dem Fuße
folgen.“ Das ist leicht gesagt, denkt mancher alter
Praktiker, aber schwer ausgeführt, und er hat sehr
Recht. Daß es aber im höchsten Grade wünschens-
werth ist, obiger Bauernregel überall folgen zu kön-
nen, wird Niemand bestritten.

Es wird gewöhnlich lesthin behauptet, das
Halmgetreide lasse den Acker in einem erhärteten, bei
schweren Böden verkrusteten, geschlossenen Zustande
zurück. Das ist nicht immer wahr, denn es kommt
sehr darauf an, einmal, wie die Beschaffenheit des
Bodens an sich ist, dann, wie der Pflanzenbestand
war, ob dicht oder dünn, und dann, was die Haupt-
sache ist, welche Stellung die Halmfrucht in der
Fruchtfolge einnimmt. Ist dieselbe z. B. einem wur-
zelreichen Klee- oder Luzerne-Geleite gefolgt, oder ist ihr eine Düng-
ung mit Stalldünger nicht allzu lange vorausgegan-

gen, dann wird sie den Boden in einem ganz anderen Nährzustande zurücklassen, als eine Pflanzfrucht, bei welcher obige Fälle nicht statthaben. Gerade die Stellung in der Fruchtfolge wird es vorzugsweise sein, welche beeinflussend auf die Bearbeitung der Stoppelfelder einwirkt. Sehen wir von der Vertilgung der Unkräuter ab, so sind es besonders zwei Ziele, welche wir bei der Bearbeitung der Stoppelfelder verfolgen. Zunächst sollen die Stoppeln und Wurzeln einer möglichst raschen Zersetzung entgegengeführt werden, und dann handelt es sich darum, der Ackerfrume durch weitere Bearbeitung diejenige Beschaffenheit zu geben, welche für die nachfolgende Pflanze die günstigste ist.

Was nun in Rücksicht auf die rasche Zersetzung der untergebrachten Stoppelfeste ganz besonders zu berücksichtigen ist, das ist der Reifegrad, in welchem die bezüglichen Vorfrüchte geschnitten wurden. Die Rückstände aller Pflanzen, welche vor der Reife, also noch grün, geschnitten wurden, zerlegen sich sehr leicht und liefern in Folge dessen bald und auch in größerer Menge nährstoffreiche Humussubstanzen.

Nur äußerst selten wird der Fall eintreten, daß ein Stoppelfeld noch einen so hohen Grad von Nährung besitzt, daß eine lockernde Pflugfurche überhaupt überflüssig wäre, daß die folgende Saat einfach, nachdem die Stoppeln durch den Gubber aus dem Boden gerissen und mit Hilfe der Egge aus dem Boden entfernt worden sind, untergebracht werden könnte. Es läßt sich ein solcher Fall nur dann erwarten, wenn die Vorfrucht, vielleicht Hülsenfrüchte oder ein Futtergemenge, direkt in eine Stalldüngung eingesät wurde und nachher das Feld sehr gut bestand. Immerhin aber wird das gut bestandene Stoppelfeld eine gute Lockerung, also einen hohen Grad von Nährung besitzen, wenn seine Stoppeln von einer Frucht herrühren, die bald nach der Düngung oder nach einem muldigen Klee- oder Roggenfeld besetzt. In einem solchen Falle kann die Ackerfrume meistens mit dem Pfluge genügend gekrümmt werden, nur muß diesem, um die Stoppeln genügend unterbringen zu können, der Gubber vorausgehen, wenn anders er nicht mit einem gut arbeitenden Schälchar versehen ist. Die aufrechtstehenden steifen Stoppeln würden sonst ein dichtes Aufeinanderlegen der einzelnen Pflugstreifen verhindern, und der starke Zusammenhalt, welcher der oberen Schicht eines Stoppelfeldes meist durch die massenhaft in derselben verbreiteten Wurzeln gegeben wird, würde eine genügende Zerkrümelung verhindern; zuerst würde also für die Trennung der Stoppeln vom Boden und für eine möglichst Zerkrümelung der oberen Schichten zu sorgen sein.

(Schluß folgt.) Der „Praktische Landwirth.“

Fruchtpreise vom 5. September 1879.

Woggen per 100 Kilogr.	fl.	7.50	8.—
Weizen " 100 "	"	10.—	11.—
Gerste " 100 "	"	6.50	7.25
Pferde " 100 "	"	5.—	5.50
Rais " 100 "	"	7.—	7.25
Erbsen " 100 "	"	—	—
Linzen " 100 "	"	9.—	11.—
Hofen " 100 "	"	—	—
Erbsen " 100 "	"	—	—

Die in **Brünn** am 3. September gehobene Zahlen **51, 73, 75, 36, 1.**

Die nächste Ziehung ist am 17. September 1879.

Die in **Wien** am 30. August gehobenen Zahlen: **84, 12, 35, 52, 54.**

Die nächste Ziehung ist am 13. September 1879.

Feilendscherker: **Kyss Géza.**

Kiadó-tulajdonos: **Az Eperjesi Bankgeylet.**

Ein herrschaftliches Landgut

197 von 250 bis 500 Joch, mit mehr oder weniger Wald einschließlich **sucht zu kaufen** und erbittet Offerten in deutscher Sprache an **Walmer, Kunzendorf** bei Landel in Preuß.-Schlesien zu richten. Agenten verbeten.

Häuser-Verkauf.

Das stockhohe Haus No. 307 auf der oberen Vorstadt, neu, im besten Zustand, sehr einträglich, — und das stockhohe Haus No. 185 am oberen Ende der Ungargasse, gleichfalls sehr einträglich, sind aus freier Hand zu verkaufen. Näheres bei den Eigenthümern im ersten Hause und beim Advokaten **August Tomka** zu erfragen. 146 1-3

Täglich frische Nagy-Marosier Trauben
zu haben bei
L. Holenia Eperies.

Arverési hirdetmény.

Az eperjesi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhíré tétetik, miszerint Szaloyovich Szilárd mint a feltételeket meg nem tartó vevőnek kárára és veszélyére a Zsádry Ferencz csódtömegehez tartozó kapronczai 2, 30, 47 és 49. számú tjkönyvekbeni 70251 frtra becsült; azután a buczlói 16 és 30. számú tjkönyvekbeni 200 frtra becsült, ugy a varjufalvi 28. számú tjkönyvbeni 3500 frtra becsült és a trocsáni nem telekkönyvezett s 606 frtra becsült ingatlan birtokok az 1879. évi októberhó 7-ik napján délelőtt 9 órakor Eperjesen Dobay Sándor kir. közjegyzőnek hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek mellett fognak eladatni.

1. Kikiáltási árak a fentebbi becsárak, de az ingatlanok becsértéken alul is fognak eladatni.
2. A venni kívánók 5% bánatpénzt tartoznak letenni.

3. A vételár 1/3-ad részét három hó, 1/3-ad részét hat hó, az utolsó 1/3-ad részét egy év mulva az árverés napjától számítva 6% kamattal együtt köteles a vevő lefizetni, a bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be.

4. Vevő a megvett birtoknak használatába azonnal belép, az átíratás azonban csakis az egész vételár kifizetése után eszközölhető.

5. Az árverési feltételek meg nem tartása esetén a prdts. 459. §-ban foglalt jogkövetkezmények súlya a vevőt terhelendi.

6. A vevő köteles a megvett épületeket tűzkár ellen biztosítani, ugy az átruházási valamint a közterheket is, ez utóbbit a vétel napjától viselni.

7. A többi árverési feltételek a bírói kiküldöttéknél bármikor megtekinthetők.

Kelt az eperjesi kir. tvszék. mint telekkönyvi hatóság 1879. évi augusztushó 19-én tartott üléséből.

Dessewffy, h. jegyző.

Tahy, h. elnök.

Birtokeladási hirdetés.

Szepesmegyében kebelezzett Jekel- és Margitfalu község határában tagosított nemesi birtok, helybeni vasuti, posta és távirda állomással, jelentékeny regale jövedelem és vízerővel szabad kézből több évre bérbe- vagy végleg eladó. — A birtok áll: kényelmes és nagy uri lak s jó karban lévő gazdasági épületekből, tökéletesen felszerelt szeszgyárból; 15 kataszt. hold 574 □-öl belsőség; 397 k. h. 874 □-öl szántóföld; 90 k. h. 105 □-öl rét; 112 k. h. 974 □-öl legelő és 851 k. h. 107 □-öl erdőterületből terjedelmes fennálló erdővel. Közelebbi felvilágosítást nyerhetni **Mattyasovszky Gábor** urtól **Göllniczen**, **Teöke Bertalan** urtól **Koncsánban** u. p. **Löcse** és **Piller Kálmán** urtól **Piller-Peklenben** u. p. **Eperjes.** 143 1-3

Epilepsie

(Fallsucht) heilt brieflich **Dr. Kallsch, Dresden** (Neustadt). Grösste Erfahrung, da bereits über 11,000 Fälle behandelt 15-15

Bérleti hirdetés.

A curiabyaei tanalap. uradalomhoz tartozó Szepes megyében a kassa-oderbergi vasut közvetlen közelében fekvő:
a) a curiabyaei, Tamás Arnoth és hadusfalvi szomszédos határokbán fekvő 270^{11/1000} cat. holdnyi,
b) a porbai és matyasóczi határban lévő 97^{1369/1000} cat. holdat tevő bérbirtokok s az utóbbi bérlethez sorozott porbai 8 kövü örlő- és fűrészmalom a nagyméltóságú vallás és közoktatási m. k. ministerium f. é. 18946. számú magas rendeletéhez képest f. é. októberhó 1-től számítandó egymásutáni 9 évre az alólirt kir. közalap ker. főtisztviség-nél betekinthező feltételek alapján f. évi szeptemberhó 5-én zárt ajánlattal megtartandó második árverésen bérbeadnati fognak.

Miről vállalkozni szándékozik oly felhívással értesítettnek, miszerint 50 kros bélyeggel felszerelt s a bérleti feltételek kellő ismeretét és elfogadását valamint a beígért bérösszeget szám és betűkben kifizető, s az előbbirt bérlet-nél 271 frt, az utóbbinál 120 frt bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a mondott nap déli 12 óráig Abaujmegye Alsó-mislye községében székelő közalap. főtisztviséghez annál is inkább benyújtani, avagy postai uton beküldeni sziveskedjenek, minthogy valamint a feltételekkel ellenkezőleg szerkesztett, ugy a későbbben beérkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Mislye 1879. augusztus 19-én.

135 3-3

Közalap. királyi főtisztviség.

138

Hirdetmény.

2-3

Az Eperjesen székelő „Északmagyarországi jelzálog- és iparüzletbank“ folyó 1879 évi auguszt hó 14-én tartott rendkívüli közgyűlésében a társaság feloszlását elhatározván, kötelességünkben áll a keresked. törvény 202-ik §-a értelmében e körülményt közzétenni s a társasági és illetve fulguritgyári hitelezőket netáni követeléseiknek a harmadszori közzétételtől számított hat hó alatt leendő érvényesítésére felhívni.

Kelt Eperjesen, 1879. évi augusztó 24-én.

Az igazgatóság.

Schulnachricht.

An unserer öffentl. Töchter Schule beginnt das 8. Schuljahr am 1. September. — Auch werden 2 Pensionäre aus gutem Hause aufgenommen.

Ignac u. Julie Löfkovits.

136 3-3

Eperies, Grabengasse Nr. 52.

Grösstes Lager Ungarns en gros & en detail

Jagdgewehre

Lefauchaux doppelgewehre gravirt von fl. 16 aufwärts
Lancaster
Revolver 7m/m 6 schüssig fl. 2.85 " " 23 " } beste Qualität
" 9m/m 6 " " 3.80
" 12m/m 6 " " 5.20

Patronen und Jagdrequisiten billigt.

Aufträge aus der Provinz werden gegen Nachnahme oder Einsendung des Betrages prompt effectuirt. Nicht convenirendes wird bereitwilligst umgetauscht.

129 5-5 **Albert Deutsch.**
Budapest, Museumring Nr. 29.

Widder Verkauf.

In der Herrschaft Alsó-Sebes stehen 12 Stück 2, 3 und 4-jährige Sprungwidder zum Verkauf. 145 1-2

Pachtung eventuel Verkauf.

Das Bad Szinye-Lipócz

im Sáros-Comitat in einer Wildromantischen Gegend, bestehend aus

2 Joch	1415 □-kl.	Intravillan	} à 1600 □-kl.
11 "	425 "	Acker	
3 "	814 "	Wiese	
— "	568 "	Weide	
72 "	1153 "	Wald	
1 "	753 "	Unbrauchbares	

mit 3 offenen Sauerling-Quellen, 1 Spiegelbad, schönen Park, den nöthigen Badkammern, Wohnzimmer, Restauration, Tanzsaal, Billard- und Lesezimmer versehen, ist von 1-ten October l. J. zu verpachten, oder aus freier Hand zu verkaufen. — Die Bedingungen sind mündlich zu erfragen beim endesgefertigten Eigenthümer.

Eperies den 5. September 1879.

Eperieser Bankverein.